

รายวิชา ภาษาไทย

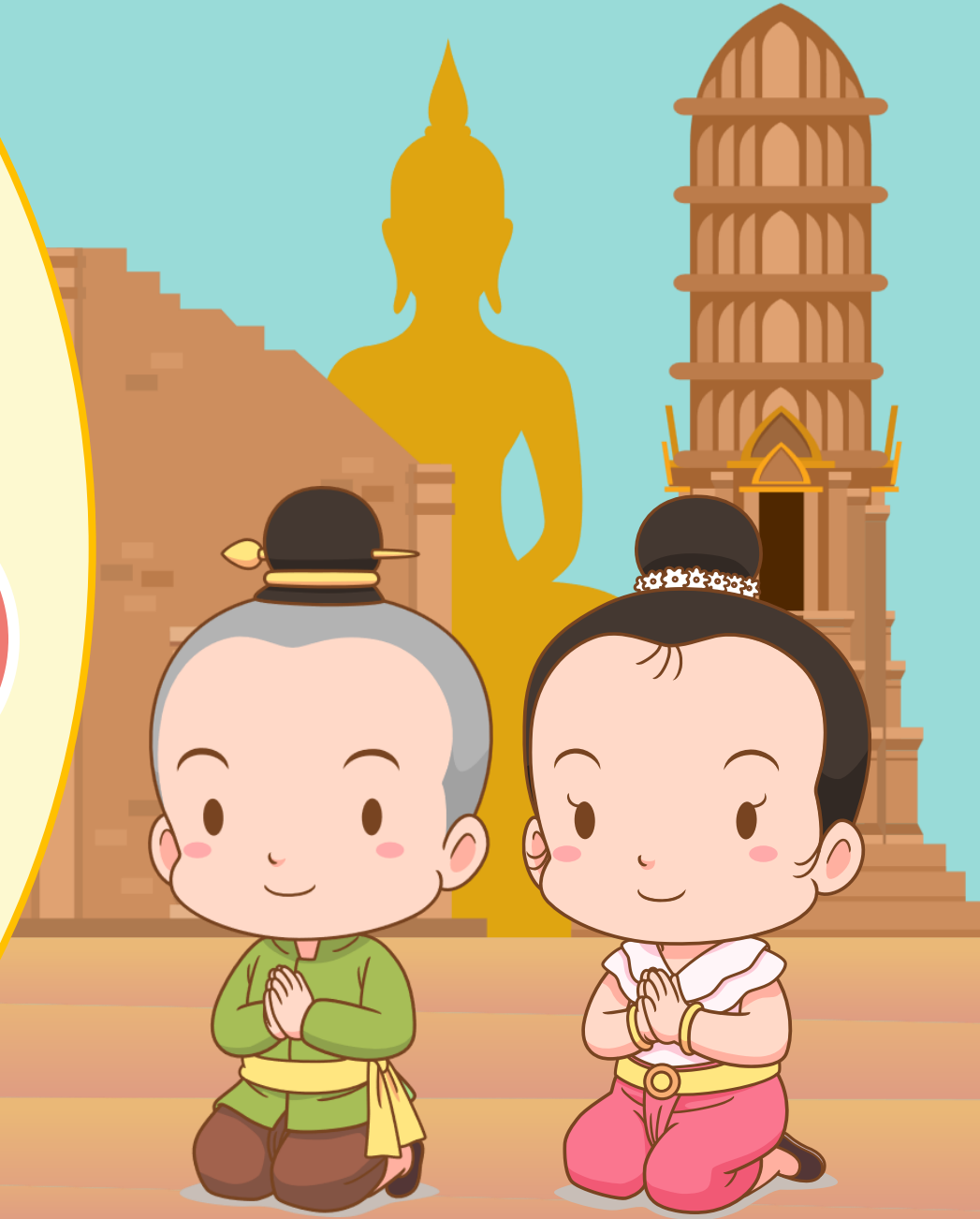
รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง โคลงสุภาชิตรัชกาลที่ ๕

ครูผู้สอน ครูรุ่งพิรุณ เชื้อนรอบ

ครูฟาริตะห์ เบญญากาจ

โคลงสุภาพษิตรัชกาลที่ ๕

บทประพันธ์นารี

“ความรู้คู่เปรียบด้วย
สุจริตคือเกราะบัง
ปัญญาประดุจตั้ง
กুমสดีต่างโล่ป้อง

กำลัง กายเฮย
ศาสตร์ป้อง
อาวุธ
อาจแกลัวกลางสนาม”

สุภาชิตเบ็ดเตล็ด : พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

อภิปรายความรู้

จากคำประพันธ์ข้างต้น
เป็นคำประพันธ์ชนิดใด

โคลงสี่สุภาพ

อภิปรายความรู้อะไร

จากคำประพันธ์มี
การเปรียบเทียบอย่างไร

บทประพันธ์นารายณ์

“ความรู้คู่เปรียบด้วย
สุจริตคือเกราะบัง
ปัญญาประดุจตั้ง
กুমสตีต่างโล่ป้อง

กำลัง กายเฮย
ศาสตร์พ้อง
อาวุธ
อาจแกลั่วกลาง”

สุภาชิตเบ็ดเตล็ด : พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

การเปรียบเทียบในบทประพันธ์

ความรู้

เปรียบเทียบ

กำลังกาย

สุจริต

เปรียบเทียบ

เกราะ

การเปรียบเทียบในบทประพันธ์

ปัญญา

เปรียบเทียบเหมือน

อาวุธ

สติ

เปรียบเทียบเหมือน

โล่

อภิปรายความรู้

คำประพันธ์ข้างต้น
ใครเป็นผู้แต่ง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

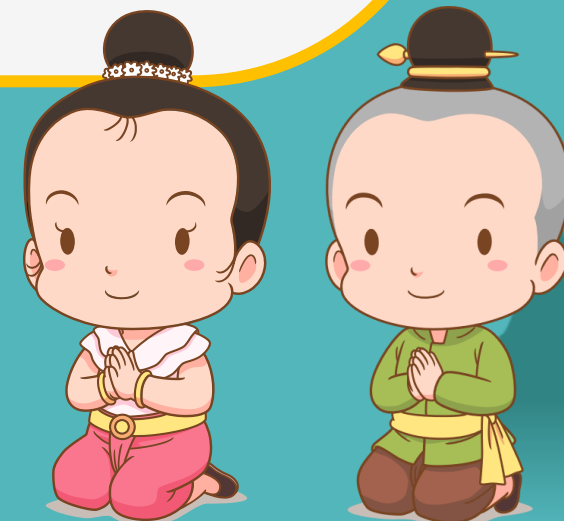

กิจกรรม

ศึกษาใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง พระราชประวัติและลักษณะคำประพันธ์

ประเด็นศึกษา

ผู้แต่งโคลงสุภาพิต

ที่มาของโคลงสุภาพิต

ลักษณะคำประพันธ์ของโคลงสุภาพิต

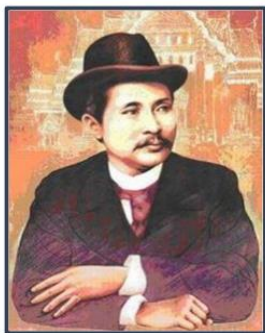

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง พระราชประวัติและลักษณะคำประพันธ์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง น้มน้ำใจให้เชือกถือ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โคลงสุภาพิตนารู้
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ศึกษาใบความรู้

โคลงสุภาพิตพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับพระนางเธอ พระองค์เจ้ารำเพยภมราภิรมย์ (กรมสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี) ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๓๙๖ พระนามเดิม พระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ เสด็จขึ้นเถลิงราชสมบัติในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถ และทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่สำคัญต่อประเทศชาติเป็นอเนกประการ พระองค์จึงเป็นที่รักของอาณาประชาราษฎร์ปวงชนทั้งหลายจึงพร้อมใจกัน

“สมเด็จพระปิยมหาราช” ซึ่งแปลว่า พระมหากษัตริย์อันเป็นที่รัก พระองค์สวรรคตเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ นอกจากนี้พระองค์ยังมีพระปรีชาสามารถในการประพันธ์งานพระราชนิพนธ์มีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น โกลบ้าน กาพย์เห่เรือ พระราชวิจารณ์ต่าง ๆ ลิลิตนิทราชาคริต บทละครเรื่องเงาะป่า พระราชหัตถเลขา พระราชพิธีสิบสองเดือน โคลงอธิบายภาพรามเกียรติ์ โคลงสุภาพิต รวม ๑๑ เรื่อง ดังนี้

- เรื่องที่ ๑ สุภาพิตบางปะอิน (พ.ศ. ๒๔๒๐)
- เรื่องที่ ๒ โคลงกระตู่สุภาพิต (พ.ศ. ๒๔๒๐)
- เรื่องที่ ๓ สุภาพิตเบ็ดเตล็ด (พ.ศ. ๒๔๒๐)
- เรื่องที่ ๔ สุภาพิตสอนผู้เป็นข้าราชการ (พ.ศ. ๒๔๒๒)
- เรื่องที่ ๕ สุภาพิตโสฬสไตรยางค์ (พ.ศ. ๒๔๒๓)
- เรื่องที่ ๖ สุภาพิตนฤพุมนาการ (พ.ศ. ๒๔๒๓)
- เรื่องที่ ๗ โคลงว่าด้วยความสุข (พ.ศ. ๒๔๓๑)
- เรื่องที่ ๘ วชิรญาณสุภาพิต (พ.ศ. ๒๔๓๒)
- เรื่องที่ ๙ พระราชปราชญ์ความสุขทุกข์ (พ.ศ. ๒๔๓๖)
- เรื่องที่ ๑๐ สุภาพิตพิพิธธรรม (ไม่แน่ชัดว่าพระราชนิพนธ์เมื่อใด)
- เรื่องที่ ๑๑ สุภาพิตอิศปปรณมา (ก่อน พ.ศ. ๒๔๔๗)

แต่เดิมเป็นสุภาพิตภาษาอังกฤษแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กวีในพระราชสำนักแปลและประพันธ์เป็นโคลงภาษาไทย ส่วนพระองค์ได้ทรงตรวจแก้และทรงพระราชนิพนธ์โคลงบทนำ

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง พระราชประวัติและลักษณะ คำประพันธ์

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ศึกษาใบความรู้

ใบความรู้ที่ ๖

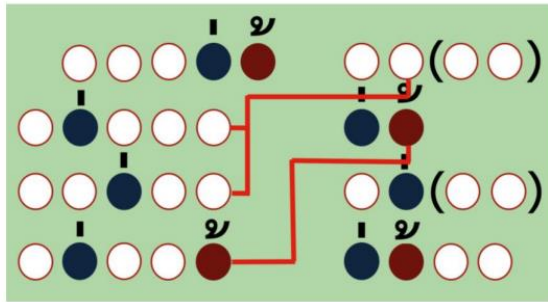
เรื่อง พระราชประวัติและลักษณะ คำประพันธ์

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

แผนผังโคลงสี่สุภาพ

ความรู้เกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพ

โคลงสี่สุภาพ ๑ บท มี ๔ บาท และมีการบังคับ คำเอก ๗ แห่ง คำโท ๔ แห่ง วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลังบาทที่ ๑, ๒, ๓ มี ๒ คำ วรรคหลังบาทที่ ๔ มี ๔ คำ มีคำสร้อยในวรรคหลังของบาทที่ ๑ และ ๓ การสัมผัสบังคับ คือ คำสุดท้ายของบาทที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทที่ ๓ และ ๕ และคำสุดท้ายของบาทที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทที่ ๗

- คำเอก คือ คำที่ใช้รูปวรรณยุกต์เอก หรือใช้คำตายแทนได้
- คำโท คือ คำที่ใช้รูปวรรณยุกต์โท
- คำเอกโทษ คือ คำที่ปกติเขียนรูปวรรณยุกต์โท แต่เปลี่ยนเป็นรูปเอก เช่น ลิ่น เป็น ชิน, ผู้ เป็น พู่
- คำโทษ คือ คำที่ปกติใช้รูปวรรณยุกต์โท แต่เปลี่ยนเป็นรูปเอก เช่น ช่วย เป็น ฉ่วย, เล่น เป็น เหล้น

ตัวอย่างโคลงสี่สุภาพ

“เสียงลือเสียงเล่าอ้าง อันใด พี่เอย
เสียงย่อมยอศใคร ทว่าหล้า
สองเขือพี่หลับไหล ลิมตื่น ฤพี่
สองพี่คิดเองอ้า อย่าได้ถามเฝือ”

(ลิลิตพระลอ)

อภิปรายความรู้

เรื่อง โคลงสุภาษิตน่ารู้

อภิปรายความรู้

ใครเป็นผู้พระราชนิพนธ์
โคลงสุภาชาติ

คำตอบ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๕

อภิปรายความรู้

โคลงสุภาพิิตเกิดขึ้นได้

อย่างไร

ความเป็นมาโคลงสุภาษิต

แต่เดิมเป็นสุภาษิตภาษาอังกฤษแต่
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กวี
ในพระราชสำนักแปล

ความเป็นมาโคลงสุภาษิต

และประพันธ์เป็นโคลงภาษาไทย
ส่วนพระองค์ได้ทรงตรวจแก้และ
ทรงพระราชนิพนธ์โคลงบทนำ

โคลงสุภาษิต ๑๑ เรื่อง

เรื่องที่ ๕ สุภาษิตโสฬสไตรยางค์

เรื่องที่ ๖ สุภาษิตนฤทุมนาการ

เรื่องที่ ๑๑ สุภาษิตอศปปกรณ์

อภิปรายความรู้

โคลงสุภาษิตมีลักษณะ

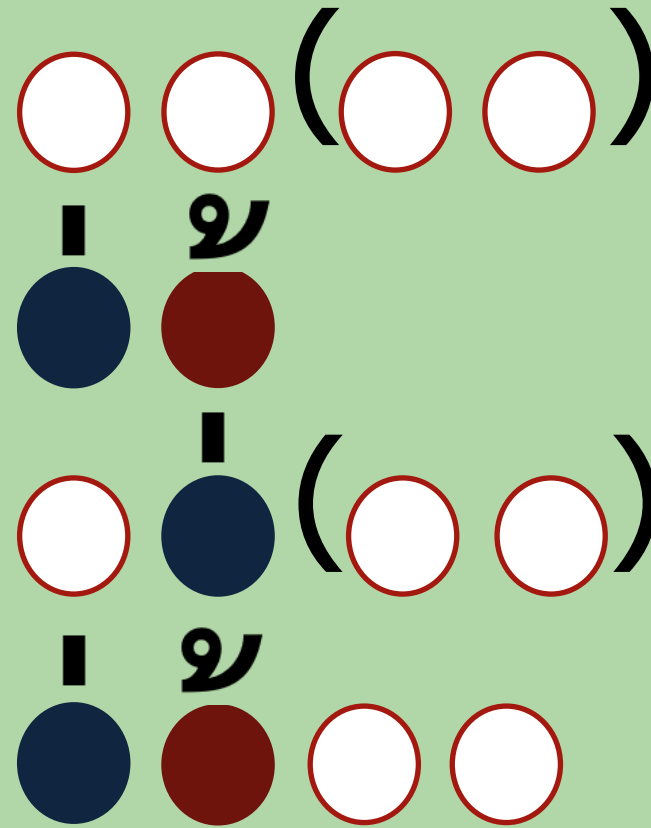
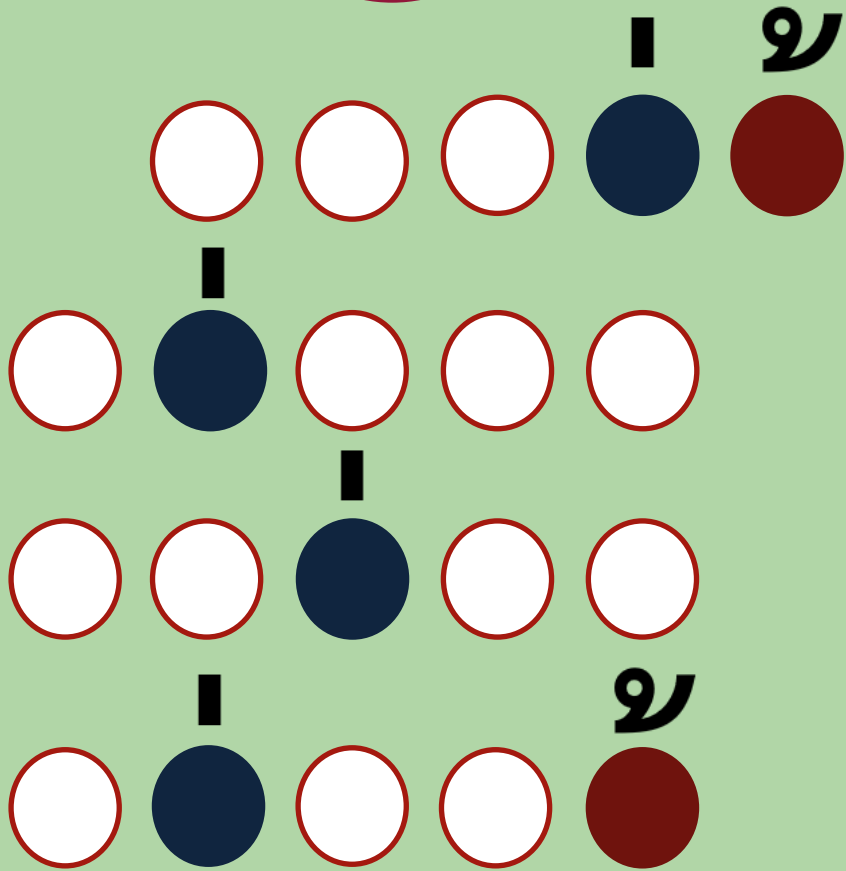
คำประพันธ์แบบใด

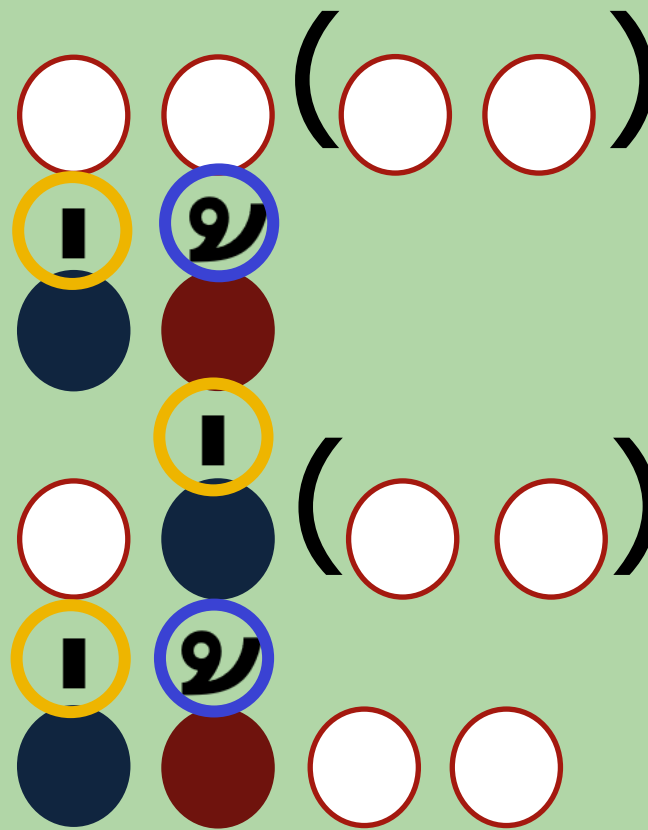
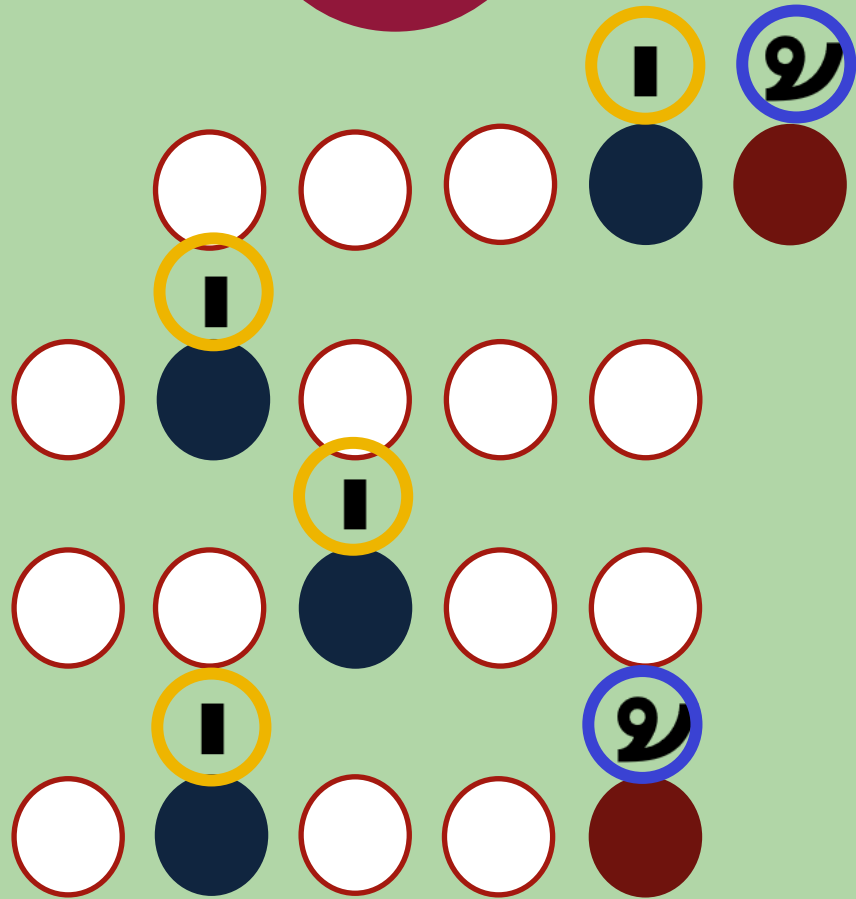
ลักษณะโคลงสี่สุภาพ

๑ บท มี ๔ บาท

ลักษณะโคลงสี่สุภาพ

๑ บท มี ๔ บาท

บังคับคำเอก

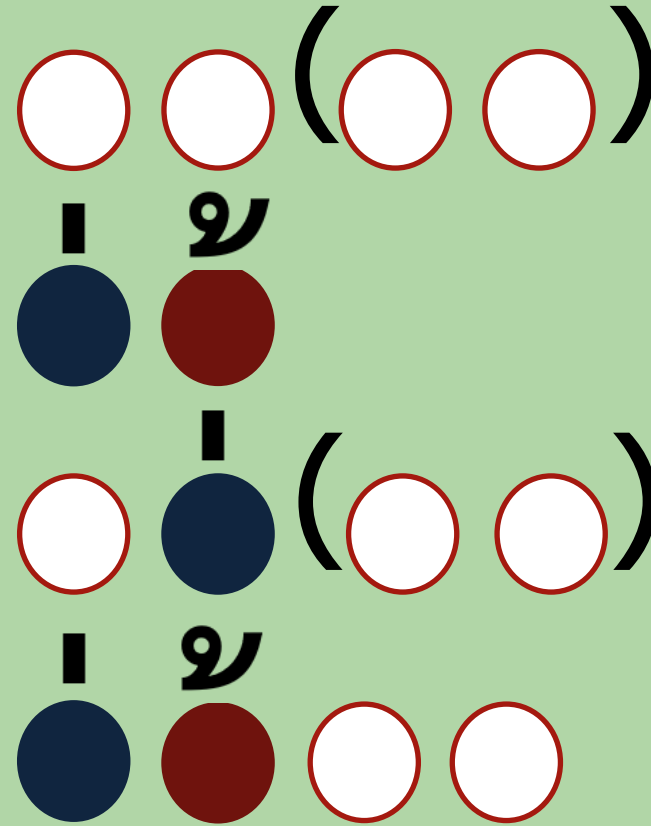
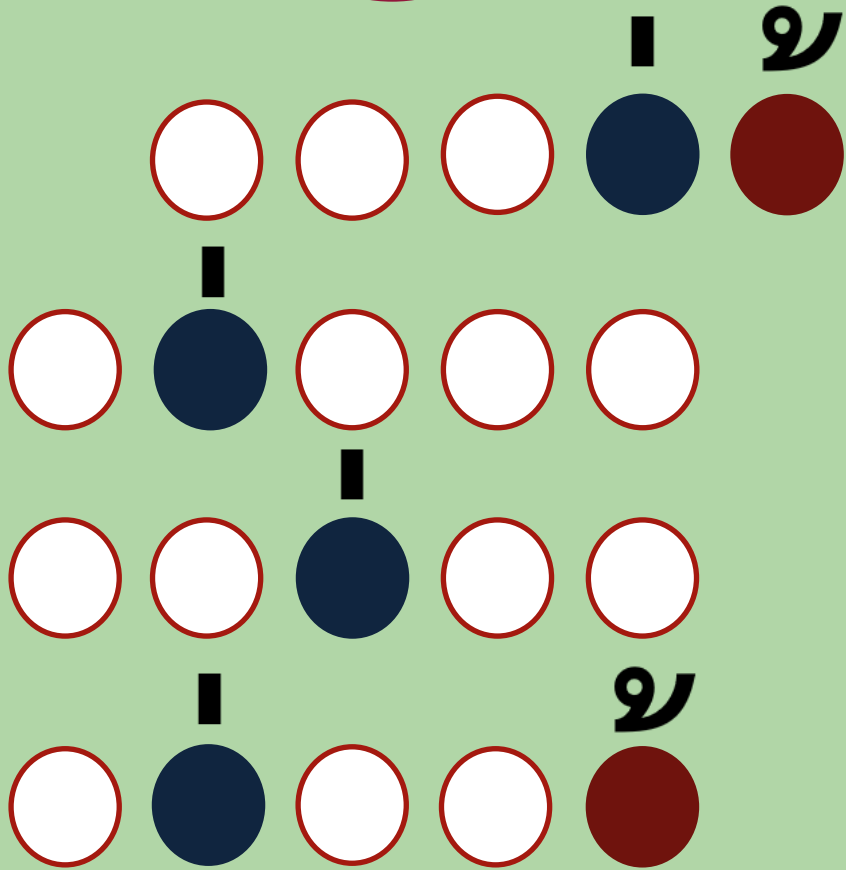
๗ แห่ง

บังคับคำโท

๔ แห่ง

ลักษณะโคลงสี่สุภาพ

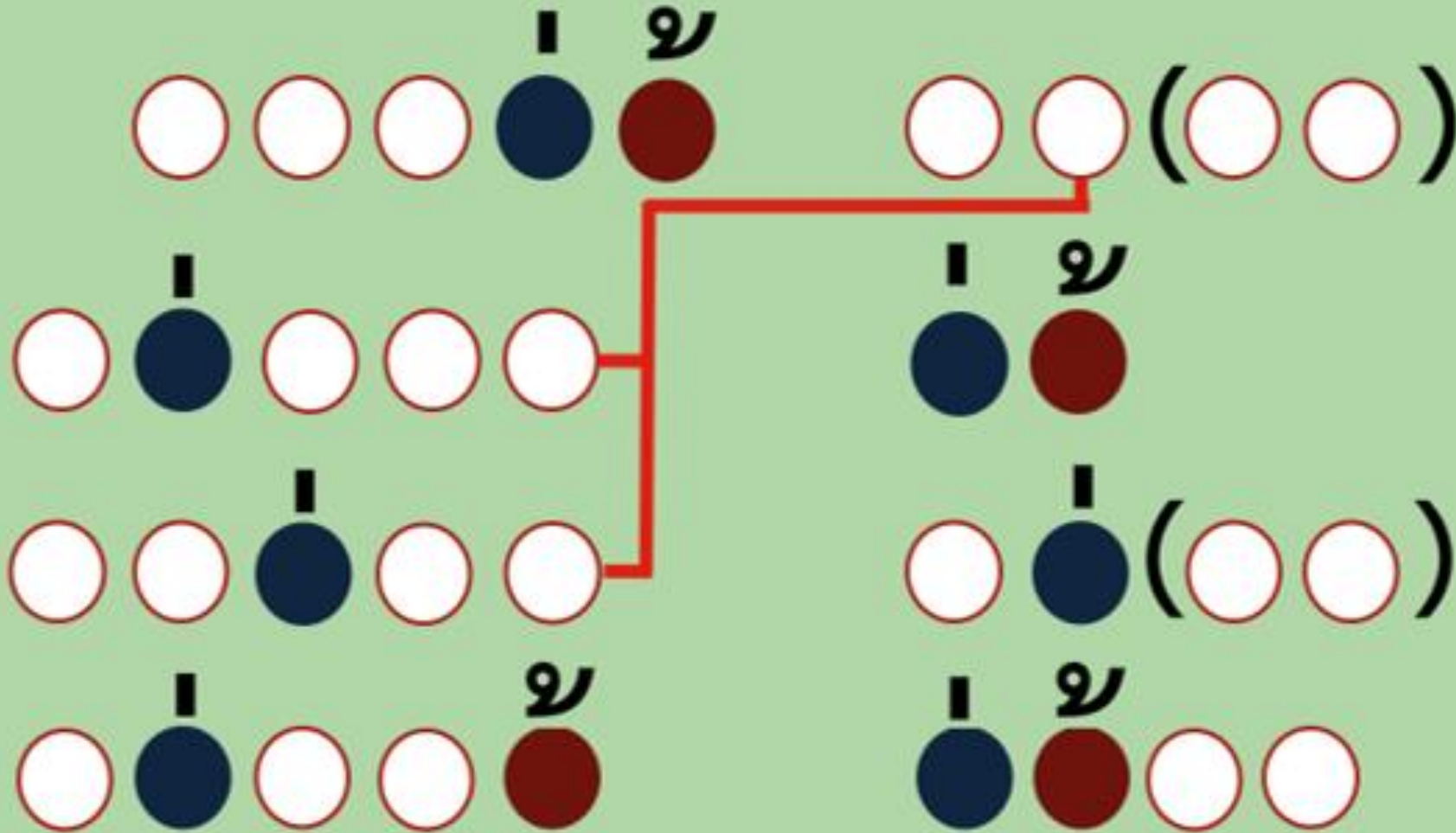
วรรคหน้ามี ๕ คำ

วรรคหลังบาทที่
๑, ๒, ๓ มี ๒ คำ

วรรคหลังบาทที่ ๔
มี ๔ คำ

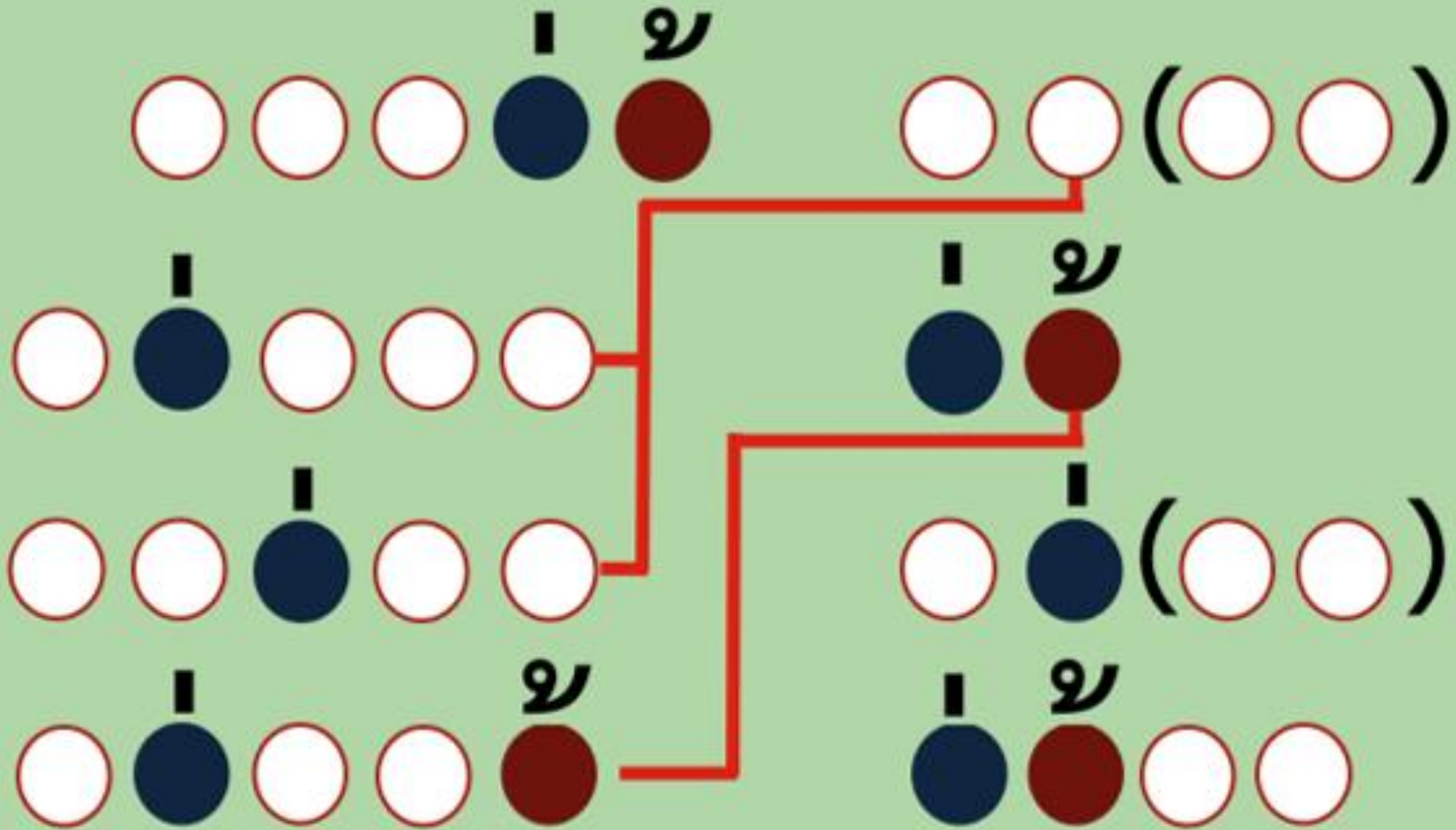
ลักษณะโคลงสี่สุภาพ

คำสุดท้ายของ
วรรคที่ ๒ สัมผัส
กับคำสุดท้าย
ของวรรคที่ ๓
และ ๕

ลักษณะโคลงสี่สุภาพ

คำสุดท้ายของ
วรรคที่ ๔ สัมผัส
กับคำสุดท้าย
ของวรรคที่ ๗

ความรู้เพิ่มเติม

คำเอกโทษ คือ คำที่ปกติเขียนรูปวรรณยุกต์ไม้โท

แต่เปลี่ยนเป็นรูปวรรณยุกต์ไม้เอก เช่น

ลีน → ลิน

ผู้ → พู่

ความรู้เพิ่มเติม

คำโทโทษ คือ คำที่ปกติใช้รูปวรรณยุกต์ไม้เอก
แต่เปลี่ยนเป็นรูปวรรณยุกต์ไม้โท เช่น

ช่วย → จั่วย เล่น → เหล้น

ตัวอย่าง

“เสียงลือเสียงเล่าอ้าง

เสียงย่อมยอศใคร

สองเขือพี่หลับไหล

สองพี่คิดเองอ้า

อันใด พี่เอ๋ย

ท้าวหล้า

ลืมนตื่น ภาพี

อย่าได้ถามเมื่อ”

(ลิลิตพระลอ)

กิจกรรม

เติมคำ...เติมโคลง

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เต็มคำ...เต็มโคลง
 หน่วยงานการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง โนม่น้าวใจให้เชื่อถือ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง โคลงสุภาพคันทนา
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำประพันธ์ในช่องว่างให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของโคลงสุภาพ

1. งามสารฤ.....เห็น หดคิน
 คำ.....สาธุชนยืน
 ทูรชนกล่าวคำผิน คำเล่า
 หัว.....ยาวแล้ว..... เล่ห์.....ทรชน

อย่างนั้น ลิ่น ท่อน เต่า กล่าว สิ้น

2. สุขกายวายโรค..... รำคาญ
 มาก.....ผู้วานการ ได้
 จิตแผ้วผ่อง..... รมยสุข เกษมแฮ
 สาม.....จักควรให้ ปรารถนา

เพื่อน ร้อน ชีพ สิ่ง สำราญ รีบร้อน

3. ทำดีไปเลือกเว้น ไตเฮย
 แต่ผูกไมตรี..... รอบข้าง
 ทำคุณ.....ใน การชอบ
 ไร้ศัตรูปอง..... กลับ.....สรรเสริญ

ไป ผู้ใด ธรรมนา มล้าง อุดหนุน ช้อง

กิจกรรม

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เต็มคำ...เต็มโคลง

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

กิจกรรม

ตรวจสอบความถูกต้อง
ใบงานที่ ๒ เรื่อง เต็มคำ...เต็มโคลง

เติมคำ...เติมโคลง

งาสารฤ.....**ห่อน**.....เหียน

คำ.....**กล่าว**.....สารุชนยีน

ทุรชนกล่าวคำฝืน

หัว.....**เต่า**.....ยาวแล้ว.....**สั้น**.....

หุดคีน

อย่างนั้น
.....

คำเล่า

เล่า.....**สั้น**.....ทรชน

อย่างนั้น สั้น ห่อน เต่า กล่าว สั้น

เติมคำ...เติมโคลง

สุขกายวาโยโรค...**ร้อน**.....

มาก.....**เพื่อน**.....ผู้วานการ

จิตแผ้วผ่อง.....**สำราญ**.....

สาม.....**สิ่ง**.....จักควรให้

รำคาญ

.....**ชีพ**.....ได้

รมยสุข เกษมแฮ

รีบร้อน.....ปรารธนา

เพื่อน ร้อน ชีพ สิ่ง สำราญ รีบร้อน

เติมคำ...เติมโคลง

ทำดีไปเลือกเว้น

แต่ผูกไมตรี.....**ไป**.....

ทำคุณ.....**อุดหนุน**.....ใน

ไว้ศัตรูปอง.....**มล้าง**.....

.....**ผู้ใด**..... ไตเฮย

รอบข้าง

การชอบ **ธรรมนา**

กลับ**ซ้อง**...สรรเสริญ

ไป ผู้ใด ธรรมนา มล้าง อุดหนุน ซ้อง

เติมคำ...เติมโคลง

พลไกรกองนำเรา

ช้างพระเจ้าแปรประจัญ

สารทรงชวดเซผัน

เตลงขับคชไล่ไถ่

โรมรัน กั้นเฮย

คชไต้

หลังแล่น เตลิดแฮ

หวิดท้ายคชาธาร

คำเอกโทษ ๑ คำ ได้แก่ “นำ” มาจากคำว่า “หน้า” (กองหน้า)

เติมคำ...เติมโคลง

พลไกรกงอนำเรา

ช้างพระเจ้าแปรประจัญ

สารทรงชวดเซผัน

เตลงขับคชไล่ไกล

โรมรัน กันเฮย

คชไ้

หลังแล่น เติลิตเฮ

หวิดท้ายคชาธาร

คำตายแทนคำเอก ได้แก่ พระ คช ชวด ขับ หวิด

สรุปความรู้

วรรณคดีเรื่องโคลงสุภาษิตพระราชนิพนธ์
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นการรวมบท
พระราชนิพนธ์ในโอกาสต่าง ๆ รวม ๑๑ เรื่อง เป็นโคลง
สุภาษิตที่ถูกแปลมาจากภาษาอังกฤษ โดยแปลและประพันธ์
เป็นโคลงสี่สุภาพ ถือเป็นเครื่องเตือนใจให้รู้จักหลักการ
ดำเนินชีวิต โดยประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี มีคุณธรรม
เมตตากรุณา และซื่อสัตย์สุจริต

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

โคลงสุภาชาติโสฬสไตรยางค์

(๑)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ม.๒
๒. ใบงานที่ ๗ อ่านโคลง...ถอดความ หมายเลข ๑ - ๘
๓. ใบงานที่ ๗.๑ กิจกรรม “เรียน-รู้-ปรับ-ใช้”

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

